

INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI MUSIQA DARSLARIDA O'RGANISHNING AHAMIYATI

Nomozova Gulbaxor Nodirovna

Ilmiy tadqiqotchi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10516700>

Kalit so'zlar: Innovatsion texnologiyalar, interaktiv metod, yangilik kiritish, musiqiy faoliyatlar, texnologik xarita, o'qituvchi, o'quvchi

Annotatsiya

Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodlari, musiqa ta'limida dars samaradorligini oshirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish usullari, interfaol metodlar turlari va maktab o'quvchilarini ham ijroviy, ham ijodiy barkamollikka erishishlari uchun usul va texnologiyalar foydalanish yo'llari o'rin egallagan.

Аннотация

В данной статье рассмотрены методы использования педагогических технологий в общеобразовательных школах, методы использования современных технологий для повышения эффективности уроков музыкального образования, виды интерактивных методов, а также способы использования методов и технологий, помогающих школьникам достичь как исполнительской, так и творческой компетентности.

Abstract

In this article, methods of using pedagogical technologies in general education schools, methods of using modern technologies to increase the effectiveness of lessons in music education, types of interactive methods, and ways of using methods and technologies to help schoolchildren achieve both executive and creative competence are discussed in this article.

Yosh avlodni har tomonlama yetuk qilib tarbiyalashda maktabda o'qitiladigan barcha fanlar qatori nafosat tarbiyasining tarkibiy qismi bo'lgan musiqa madaniyati darslarini innovation texnologiyalar asosida o'qitishning ahamiyati katta. Musiqa fani maktabda boshqa fanlarni o'zlashtirishga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Musiqa jonli san'at turi sifatida davr, hayot, tabiat va inson his-tuygularini, orzu-istaklarini aks ettiradi. Uni quvontiradi, o'ylantiradi va hayotdan ozuqa olishga xizmat qiladi. Musiqa inson his-tuygularini, orzu-istaklarini o'ziga xos badiiy tilda ifoda etadi va bolaning hissiyotlariga faol tasir korsatadi. Milliy madaniyatimiz bobokaloni Abu Nasr Forobiy aytganlaridek, «Bu fan tana sog'ligiga foydalidir». Musiqa madaniy hayotimizda keng o'rin

tutgan, insonni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadigan san'at turidir. Har bir insonni manaviy shakllanishida oila, jamiyat, maktab, san'atning ahamiyati katta. Yosh avlodni kamolot sari yetaklashda tarbiyaning ko'plab omillari qatori musiqa tarbiyasi alohida o'rin tutadi. Musiqa tarbiyasi nafas tarbiyasining asosiy va murakkab qirralaridan biri bo'lib, inson atrofdagi go'zal narsalarni to'g'ri idrok etishga va qadrlashga o'rgatadi. Musiqa — inson ruhiyatiga kuchli ta'sir ko'rsatish imkoniga ega bo'lib, uni nafas olamiga olib kiradi. Musiqa insonni yuksak did bilan qurollantiradi va unga ma'naviy ozuqa beradi. Maktabda musiqa o'qitishning asosiy maqsadi o'quvchilarda musiqa madaniyatini shakllantirish, ularni zamon talabiga javob bera oladigan barkamol inson qilib voyaga yetkazishdir. Maktabda musiqa darslarini innovation texnologiya asosida o'qitishning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- innovation texnologiyalar asosida bo'shlangich sinf o'quvchilarni musiqa san'atiga bo'lgan qiziqishi va mehr-muhabbatini oshirish;
- musiqiy faoliyatlar jarayonida innovation texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarni musiqiy qobiliyati, musiqiy uquvi, ovozi, diqqat-etibori va ijodkorlik hisularini o'stirish;
- musiqiy asarlarni badiiy-g'oyaviy mazmuni vositasida axloqiy ruhda tarbiyalash;
- musiqa darslarida o'quvchilarni interfaol metodlar vositasida kasb-hunarga yo'naltirish, mehnatga, tabiatga muhabbat, Vatanga muhabbat, kattalarga hurmat, kichiklarga izzat tuyg'ularini shakllantirish.

Mazkur maqsad va vazifalarni amalga oshirish o'qituvchining kasbiy va pedagogik mahoratiga bog'liq. Har qanday san'atkor ham maktabda musiqa madaniyati darslarini olib borolmaydi. Buning uchun musiqa o'qituvchisi bolalarni sevadigan, pedagogika, psixologiya, informatika, bolalar fiziologiyasi, musiqa o'qitish metodikasi kompyuter savodxonligi, interfaol metodlarni, innovatsion ta'lim texnologiyalarini hamda o'z musiqiy kasbiy fanlarini puxta o'zlashtirgan inson bo'lishi kerak. Bugungi kunda musiqa ta'limi jarayonida interaktiv metodlarga, innovatsion va axborot texnologiyalarga, multimedialarga bo'lgan qiziqish tobora ortib bormoqda. Bunga sabab, shu davrgacha an'anaviy ta'limda o'quvchi-talabalarga faqat tayyor bilimlarni o'zlashtirishga o'rgatilgan edi. Innovatsion texnologiyalar esa egallayotgan bilimlarni yechimini o'zlari qidirib topishlari, mustaqil o'rganib tahlil qilib, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqishlariga o'rgatadi.

Innovatsion texnologiyalar- pedagogik jarayonda o'qituvchi va o'quvchi faolliyatiga yangilik, o'zgarishlar kiritadi va uni amalga oshiradi.

«**Interaktiv**» metod deganda biz jamoa bolib fikrlash degan ma'noni tushunamiz. «**Innovatsiya**» so'zi esa «**Yangilik kiritish**» degan ma'noni anglatadi.

Innovatsion texnologiyalarni eng asosiy maqsadi o'qituvchi va o'quvchilarni belgilangan maqsadga qaratilgan natijaga hamkorlikda tez va oson erishishidir. O'qituvchi bu jarayonda «Boshqaruvchi», «Yo'naltiruvchi» vazifasini bajaradi. o'quvchilar esa asosiy «bajaruvchilar» vazifasini amalga oshiradilar. O'qitish jarayonida o'quvchilar mustaqil fikrlay olsalar, izlansalar, xulosa chiqara olsalar, guruhlar esa bir-birlariga baho bera olsalar, bu vaqtda o'qituvchi ularga bunday faoliyatlari uchun imkoniyat va sharoit yaratib bersalar, bu o'qitish jarayonining asosi hisoblanadi. Yuqoridan korinib turibdiki, maqsadni amalga oshirishda kafolatlangan natijaga erishish o'quvchilarni hamkorlikdagi faoliyati ular qo'ygan maqsad, tanlangan mazmun, metod, shakl, vosita ya'ni texnologik jarayonga va belgilangan ketma-ketlikka bog'liq. O'qituvchi va o'quvchilarni maqsaddan natijaga erishishida qanday texnologiya tanlashlari ularning ixtiyorida. Chunki ikkala tomonning asosiy maqsadi aniq natijaga qaratilgan. Bunda o'quvchilarning bilim saviyasi, guruh xarakteri, sharoitga qarab ishlatiladigan texnologiya tanlanadi. Masalan, kompyuter bilan ishlash, tarqatma materiallarni, chizma va slaydlarni, turli adabiyotlardan, axborot texnologiyalardan xohish-istaklariga qarab tanlashga bogliq. Qisqa qilib aytganda ta'limning markaziga olib chiqish kerak. O'qituvchi har bir darsni yaxlit holatga ko'ra bilimni va uni tasavvur etish uchun dars jarayonini loyihalashtirib olishi kerak. Har bir darsni rang-barang, qiziqarli bo'lishi uchun oldindan puxta oylab tuzilgan bo'lishi darsning loyihalashtirilgan texnologik xaritasiga bogliq. Darsning texnologik xaritasini qay korinishda yoki shaklda tuzilishi oqituvchining tajribasi o'z oldiga qoygan maqsad hamda vazifalariga bog'liq. Texnologik xarita qanday tuzilgan bo'lmasin unda dars jarayoni «yaxlit» holda aks ettirgan bo'lishi hamda belgilangan maqsad-vazifalar kafolatlangan natijada dars jarayonida to'liq o'z ifodasini topgan bo'lishi shart. Musiqa madaniyatini kengroq o'rganish uchun kompozitorning uy muzeylariga, konsertlarga, musiqiy festivallarga, musiqiy tanlovlarga sayohat qilish orqali yoki video tasma yordamida biror mavzuga oid musiqiy sayohat qilsih orqali uyushtirila. Sayohat obyektlari dars mavzusiga bevosita aloqador bolishi muhim shartlardandir. Bu oz navbatida sinfda o'tilgan darslardan ancha samaraliroq bo'lib, o'quvchilar ongida uzoq saqlanib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Avliyoqulov N. H. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari. – T.: 2001.

2. Azizxo'jayeva N.N Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. – T.:2006.
3. Ishmuhamedov R va boshqalar Tarbiyada innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari tarbiyachi – o'qituvchilari va guruh rahbarlari uchun amaliy tavsiyalar) – T.: "Istedod", 2010.
4. G. Sharipova. Musiqa o'qitish metodikasi (ma'ruzalar matni). TDPU 2000y

